

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

CAPVT XXII.

Synopsis.

I. Investigandum nunc est an Vicariatus Thessalonicensis datus Ecclesie fuerit, aut singulis Episcopis. Ivo Carnotensis ait personale privilegium fuisse, non generale decretum. Contra nonnulli putant sic concessum fuisse privilegium ut revocari non posset.

II. Distinctio privilegiorum in personalia & perpetua; quae probatur illustri loco sancti Gregorij. Consuetudo bona obrinet vim legis. Vicariatus apostolice sedis tributus fuit Ecclesie Thessalonicensi. Refellitur Holstenius, qui aliter senserat.

III. Istud probatur auctoritate Bonifacij I. Celestini I. & Sixti III.

IV. Ultima verba epistola Sixti explicantur, quae tangunt causam Perigenis Corinthiorum Episcopi. Tum ex ea epistola manifestè colligitur vicariam illam dignitatem Ecclesia Thessalonicensi fuisse conjunctam.

V. Idem Sixtus hinc concludit omnes Illyricanas Ecclesias pertinere ad curam Thessalonicensis antistitis, quisquis is tandem fuerit. Idem probatur auctoritate sancti Leonis, qui explicatur, item Bonifacij. Hormisdas loquitur de privilegiis Ecclesie Thessalonicensis.

VI. Itaque cum sequentes Pontifices aiunt se vices suas Thessalonicensibus Episcopis committere secundum morem, intelligendum est illos firmitatem rebus iam constitutis tribuere, non verò personam concedere auctoritatem cum persona interituram.

VII. Auctoritatem illam fuisse perpetuam probatur etiam ex Nicolao I.

VIII. Locus Nicolai illustratur & explicatur. Dionysius Exiguus sua attestazione docuit fixam fuisse illam dignitatem, cum dixit Thessalonicensem antistitem semper implevisse vices apostolice sedis.

IX. Istud ipsum probatur ex comparatione dignitatis quam Archiepiscopo prima Iustiniana conciliauit Imperator Iustinianus ad exemplum ejus potestatis quam Thessalonicensis obtinebat in Illyrico.

I. **SUPEREST** itaque ut investigemus an vicaria illa Thessalonicensium Episcoporum dignitas data fuerit Ecclesie, an verò personalis tantum fuerit. Difficilis sanè quaestio, quae manifestis argumentis solvi non potest, & cui vix tenuem faciem præferunt vetera monumenta. Si quid in re adeo antiqua valere posset auctoritas Ivonis Episcopi Carnotensis, uno verbo confici res posset. Hic enim apertè scribit auctoritatem quae Thessalonicensi Episcopo tanquam sedis apostolice Legato data fuerat, personale privilegium fuisse, non generale decretum. *Personale hoc fuisse intelligimus privilegium, inquit, non generale decretum.* Contra, nonnulli viri celeberrimi hoc nostro seculo censuerunt sic concessum fuisse privilegium ut revocari non posset, ita ut quicumque Thessalonicensis Episcopus esset, is Legatus natus esset Romani Pontificis, ejusque vices

ratione suae Ecclesiae gereret in Illyrico. Inquirendum igitur est in antiquitatem, & abique ullo præjudicio quaerenda veritas; præsertim cum stabilita semel auctoritate Episcopi Thessalonicensis in Illyrico, facilis hinc descendens sit ad Episcopos qui eadem vel simili potestate ornati sunt in aliis regionibus, præcipuè verò ad Arelatenses.

II. Sed antè quam ad rem ipsam veniamus, sic statuendum est, privilegium personae datum, personale vocari, & extingui cum persona; adeoque si cuiquam Episcopo vices apostolice sedis ita committantur ut non loco sed personae dicantur esse tributae, privilegium illud pertinere non potest ad successorem. Hanc regulam debemus sancto Gregorio: qui vices suas per Siciliam delegans Maximiano Episcopo Syracusano, ait se id tribuere personae ejus, non loco, id est, Maximiano, non Ecclesiae Syracusanae, ne successores ejus illud privilegium sibi postea vindicarent quod in persona Maximiani coepisset: *Quas videlicet vices, inquit, non loco, sed personae tribuimus; quia ex transacta in te vita didicimus quid etiam de subsequenti tua conversatione praesumamus.* Ex hac regula aliam quoque, quae magni momenti est in hac causa, colligimus, nempe vicariam illam auctoritatem, quae uni cuiquam Episcopo tribuitur, perpetuam esse, & ad omnes aequè successores pertinere, si Pontifex in rescripto non expresserit eam non loco sed personae datam esse, tunc quippe datam Ecclesiae intelligendum esse, adeoque singulis Episcopis qui ejus Ecclesiae administrationem gesserint, cum expressis verbis ad unum non coercetur; ita tamen ut istiusmodi privilegium innovatione interdum indigeat, si ea fuerit Ecclesiarum consuetudo. Praeterea certum est consuetudinem bonam obtinere vim legis, & quae ab aliquo usurpantur secundum veterem consuetudinem, rectè praesumpta videri. Itaque si ostendere possumus vicarium apostolice sedis tributum fuisse Ecclesiae Thessalonicensi, ita ut quicumque ad eam cathedram pervenisset, is quoque ex eo esset Romani Pontificis Vicarius in Illyrico, soluta erit omnis controversia, constabitque privilegium illud ad unumquemque Episcopum pertinuisse jure ac privilegio sedis suae. Istud verò probaturum me esse confido auctoritate epistolarum veterum Pontificum Romanorum quae superioribus annis Romae editae sunt à clarissimo viro Luca Holstenio inter Acta Concilij Romani sub Bonifacio secundo celebrati. Scio eum ex epistolis illis collegisse vicariam illam dignitatem non loco, id est, Ecclesiae, collatam fuisse, sed personarum meritis. Verum rectè hinc quoque

Ivo epist. 19.

Mitra lib. 7. de concord. cap. 17. §. 7. & in libro de Primat. §. 46. c. 10. Fr. Florent ad Tit. de elect. & elect. puzell. pag. 191. R. P. Chifflet. in Notis ad Vigil. Tapf. pag. 44.

adversus ipsum collegit R. P. Petrus Franciscus Chiffletius aliud in his epistolis contineri quam censuisset Holstenius. Sic enim loquitur: *Quod porro ait idem Holstenius non uno loco, vicariatum sancte sedis per Illyricum non loco seu sedi Thessalonicensi, sed personis, hoc est, Episcoporum Thessalonicensium privatis meritis fuisse concessum, non video qua ratione cum citatis Pontificum epistolis conveniat.*

III. Sanè Bonifacius Papa istius nominis primus, ad Rufum Thessalonicensem Episcopum scribens, vicariatum illum Thessalonicensi Ecclesie collatum esse scribit à beato Petro, id est, à sede apostolica. Hæc sunt ejus verba: *Ita quippe vice sua beatus Apostolus Petrus Ecclesie Thessalonicensi cuncta commisit, ut intelligat se sollicitudinem manere multorum; quam minorem facere nova, que vires habere non possunt, tentamenta non debent.* Integrum locum retuli, quia utrumque membrum illius loci ostendit heic agi de jure ac privilegio Ecclesie. Idem Bonifacius ad Episcopos per Illyricum constitutos scribens de vicariatu Rufi, hæc ait: *Quam ad rem faciendam memorato Episcopo meo directa secunda protinus, que presbyterio universo complacuit, auctoritatem mandavi, retro majores secutus, qui Ecclesiam Thessalonicensem sibi semper familiarem, & in collegij caritate famulantem, dignam, sicut fides adserit scriniorum, hoc honore duxerunt.* Item Celestinus in epistola ad Episcopos per Illyricum: *Nec nova hæc sedi apostolice cura de vobis est. Statutum nostris sæpius experimentum hoc, quod nos agimus, Thessalonicensi Ecclesie semper esse commissum ut vobis vigilanter intendat.* Sixtus quoque III. in epistola ad Perigenem Corinthiorum Episcopum, qua ad ipsum inter cetera scribit se vices suas per Illyricum more majorum concessisse Anastasio Episcopo Thessalonicensi, ita loquitur: *Sancto fratri & coepiscopo nostro Anastasio Thessalonicensis urbis antistiti eam servato reverentiam quam ceteri quoque Pontifices per Illyricum constituti erga predicti dignitatem reservare non abnuunt, cum * sciamus nihil novum illi à nobis fuisse concessum, sed id quod ejus decessoribus nostri decessores detulerant habita consideratione discipline ecclesiastice constitutum. Tua enim magis interest ut huic plurimum deferatur Ecclesia que tibi tantum honoris contulit ut pro te contra eos qui tibi tunc æmuli fuerant repugnaret.*

IV. Perigenes Corinthiorum Episcopus, ad fastigium tantæ sedis evedtus favore & auxilio Rufi Thessalonicensis antistitis & auctoritate Bonifacij Romani Pontificis, stabilita nunc & confirmata per longi temporis spatium ordinatione sua, beneficiorum immemor, imperium detrectabat Anastasij, qui Rufo successerat, & cui vices suas Sixtus

commiserat in provinciis Illyricianis. Sixtus videns se contemni in suo Vicario, primùm quidem audaciam hominis repressit; deinde repetens memoriam præteriti temporis, redit ad initia episcopatus ejus, quæ cum valde titubarent, Ecclesie tamen Thessalonicensis suffragatione, Rufi nimirum Thessalonicensis antistitis, episcopatum Corinthiensem obtinuerat auctoritate sedis apostolicæ. Cùm verò beneficium illud Sixtus referat ad Ecclesiam Thessalonicensem, non ad Rufum, qui præstitit, ingratum autem mortuo jam Rufo esse Perigenem dicat adversus Ecclesiam Thessalonicensem, quòd Anastasio contradiceret auctoritatem vicariatus apostolici, manifestum est illum existimasse beneficium quod Perigeni collatum fuerat à Rufo, ab eo præstitum auctoritate vicariatus Ecclesie Thessalonicensis, adeoque vicariam illam dignitatem Ecclesie Thessalonicensi fuisse conjunctam, ita ut quæ ab uno Ecclesie illius Episcopo beneficia tribuebantur, eorum gratia in successores quoque redundare deberet. Frustra enim diceret eum ingratum esse erga Thessalonicensem Ecclesiam, si is totam confirmationis suæ gratiam Rufo debuisset tanquam privato homini, non tanquam ei qui ratione Ecclesie suæ vices gesserat apostolicæ sedis. Id verò non uno loco dicit Sixtus, ne quis ad casum referat, sed omnino in duobus locis, in epistola nimirum ad Perigenem, cujus fragmentum mox retulimus, & in epistola ad Episcopos in synodo apud Thessalonicam congregandos, in qua sic legitur: *Noverit Corinthius Episcopus sibi licentiam potestatis libere minimè tribuendam, si huic voluerit Ecclesia resultare quam sibi noverit profuisse; cui necesse est nos quoque, si quid tentare voluerit, obviare, qui præteritorum quæ illi per nos (id est, per sedem apostolicam) præstita sunt memores sumus, & illicitis semper usurpationibus obviamus.*

V. Ex assera dignitate illa Ecclesie Thessalonicensis rectè secundùm idem principium concludit Sixtus in epistola ad Episcopos per Illyricum consistentes, omnes Illyricianas Ecclesias ad curam pertinere Thessalonicensis antistitis, quisquis is tandem fuerit. *Illyricianæ omnes Ecclesie, inquit, ut à decessoribus nostris accepimus, & nos quoque fecimus, ad curam nunc pertinent Thessalonicensis antistitis.* Hinc enim facilè colligimus privilegium fuisse perpetuum. Nam Sixtus à Damaso, Siricio, Anastasio, & ceteris prædecessoribus suis non acceperat Illyricianas Ecclesias pertinere ad curam Episcopi qui tum Thessalonicensi Ecclesie præerat, nimirum Anastasij, sed in universum ad curam illius qui Thessalonicensem sedem teneret.

H iij

Chifflet. in Notis ad Epist. Taji. pag. 44.

* Epistola per Sixtum ad Episcopos Illyricianos scripta.

Epistola ad Episcopos Illyricianos scripta. pag. 44. 4. 1.

Vide infra cap. 14. §. 4.

Vnde & in fine epistolæ ad Episcopos per Illyricum, in qua de Anastasio agit tum recens ordinato Episcopo Thessalonicensi, ait se prædecessoribusque suis Pontifices Romanos constituisse ut Illyricianæ Ecclesiæ ad Anastasium pertinerent secundum veterem consuetudinem. Quod falsum omnino esset, si ad solum Anastasium referretur, non verò generaliter ad Episcopum Thessalonicensem, quisquis is tandem foret. Hæc sunt verba Sixti: *Nec credatis vobis minui quiddam reverentia illius, ad quem & majores nostri & nos Illyricanas Ecclesias juxta morem traditum volumus pertinere, à vestra dilectione & servari volumus & deferri.* Idem dicendum est de epistola Leonis primi ad Metropolitanos per Illyricum constitutos: in qua eis significans se vices suas commisisse Anastasio, ait se id facere secundum exempla decessorum suorum, cum tamen constet neminem ante Leonem vices suas Anastasio commisisse præter Sixtum. Ridicula namque essent verba Leonis, nisi hac interpretatione mollirentur quam adhibuimus verbis Sixti. Sic namque loquitur Leo: *Vicem itaque nostram fratri & coepiscopo nostro Anastasio, secuti eorum exemplum quorum nobis recordatio est veneranda, commisimus.* Rectè ergo idem Sixtus dixit in epistola ad Perigenem, nihil se novum concessisse Anastasio, sed habita consideratione disciplinæ ecclesiasticæ id ei detulisse quod decessores sui Romani Pontifices detulerant illius decessoribus. Eodem loquendi modo ante Sixtum usus erat & Bonifacius in epistola ad Episcopos per Thessaliam constitutos, in qua Rufum vindicare studens à contemptu adversus Thessalos, ita loquitur: *Cui nihil novum auctoritas nostra concedit, sequens priorum gratiam, qua huic cura Ecclesiarum sepe videtur in jactata.* Post istos Hormisdas in commonitorio quod dedit Ennodio & Peregrino Episcopis, quos Thessalonicam mittebat ad Dorotheum Episcopum Thessalonicensem pro causa Ioannis Metropolitanæ Epiri veteris, privilegia illa Thessalonicensi Ecclesiæ concessa fuisse testatur his verbis: *Certè redeat ad unitatem, & nos cum eo insistemus ut omnia privilegia quæcunque consecuta est à sede apostolica Ecclesia ejus, inviolata serventur.*

VI. Quare cum videmus sequentes Pontifices, cum Episcopis Thessalonicensibus delegant vices suas, profiteri se id facere juxta morem antiquum, & priorum exempla judiciumque sequendo, tamen addant id se facere contemplatione etiam meritorum insignium virorum, intelligere debemus illos firmitatem rebus jam constitutis tribuere, non verò eam auctoritatem tribuere Ecclesiæ Thessalonicensi antistiti, ita ut eo extin-

cto, extincta quoque ita sit vicaria illa potestas ut ad successorem non transeat. Nam & ipse Bonifacius primus, cujus testificatione docuimus eam curam delegatam fuisse Ecclesiæ Thessalonicensi, id se facere ait more majorum in epistola ad Episcopos Illyrios: *Retro majores secutus, inquit, qui Ecclesiam Thessalonicensem sibi semper familiarem, & in collegij caritate famulantem, dignam, sicut fides adserit scriniorum, hoc honore duxerunt.* Sixtus etiam III. ad Episcopos in synodo apud Thessalonicam congreganda scribens de Anastasio Episcopo Thessalonicensi ait: *Nos fratri & coepiscopo nostro Anastasio tantum tribuimus quantum decessoribus ipsius à nostris decessoribus attributum. Priorum judicium sequimur hoc constituendo quæ ab his novimus constituta.* Idem in epistola ad Episcopos per Illyricum consistentes: *Nec credatis vobis minui quiddam reverentia illius, ad quem & majores nostri & nos Illyricanas Ecclesias juxta morem traditum volumus pertinere, à vestra dilectione & servari volumus & deferri.* Leo I. in epistola LXXXV. ad Anastasium Thessalonicensem: *Sicut præcessores mei præcessoribus tuis, ita etiam dilectioni tue, priorum secutus exemplum, vices mei moderamini delegari.* Idem Episcopis Metropolitanis per Illyricum constitutis: *Vicem itaque nostram fratri & coepiscopo nostro Anastasio, secuti eorum exemplum quorum nobis recordatio est veneranda, commisimus.*

VII. Sufficere ista possent, ut arbitror, ad ostendendum vicariam illam Episcoporum Thessalonicensium dignitatem in consuetudinem venisse, ita ut quicumque Thessalonicensis esset antistes, is ex more ornandus esset apostolicæ sedis vicariatu per Illyricum. Facere tamen non possum quin adhuc ad eam rem probandam utar testimonio Nicolai primi, qui in epistola ad Michaëlem Imperatorem scripta ait indefinitè Thessalonicensem Episcopum secundum antiquum morem, quem restaurari postulat, habuisse vicem Ecclesiæ Romanæ per Epirum & nonnullas alias provincias quas hæc enumerat. Præstat autem integrum locum referre. *Oportet enim vestram imperiale decus, quod in omnibus ecclesiasticis utilitatibus vigere audivimus, ut antiquum morem, quem nostra Ecclesia habuit, vestris temporibus restaurare dignemini; quatenus vicem quam nostra sedes per Episcopos vestris in partibus constitutos habuit, videlicet Thessalonicensem, qui Romanæ sedis vicem per Epirum veterem, Epirumque novam, atque Illyricum, Macedoniam, Thessaliam, Achaiam, Daciam ripensem, Daciamque mediterraneam, Mæsiam, Dardaniam, & Prævalim, beato Petro Apostolorum principi contradicere nullus presumat.*

VIII. Sed quod Nicolaus admonet con-

Apud Hollen.
pag. 101.

Apud Hollen.
pag. 154.

101

Nicol. 1. ep. 1.

Vide
Nicol.
1. ep. 1.

tradendum non esse beato Petro in his provinciis, respexisse videtur ad locum ex epistola Bonifacii ad Rufum Episcopum Thessalonicensem, quem supra retulimus, in quo vicariatus dicitur Ecclesie Thessalonicensi concessus fuisse à beato Petro. Respexit etiam haud dubie ad epistolam Leonis primi ad Anastasium Thessalonicensem. Nam Leo statim in initio illius epistolae vicariam illam potestatem à beato Petro reperit, sic tamen ut etiam se nonnulla concessisse doceat. *Quanta fraternitati tue, inquit, à beatissimi Petri Apostoli auctoritate commissa sint, & qualia etiam nostro tibi favore sint credita, si vera ratione perspiceres & iusto examine ponderares, multum possemus de inuncte tibi sollicitudinis devotione gaudere.* Unde etiam colligi potest vicariatum illum aeterna lege concessum fuisse Ecclesie Thessalonicensi, ita ut quicumque sedis illius Episcopus esset, is Legatus natus esset Romani Pontificis in Illyrico, ut illustrissimi Archiepiscopi verbis utamur. Vidit ista Dionysius Exiguus, suaque etiam attestazione docuit fixam fuisse illam dignitatem, hoc lemma apponens primo capituli istius epistolae Leonis ad Anastasium: *Quod semper Thessalonicensis antistes vices apostolicae sedis impleverit.* Quod non ita tamen intelligendum est ac si dicere voluisset Dionysius Thessalonicensem antistitem fuisse sedis apostolicae Vicarium in Illyrico in initiis susceptae à Romanis fidei fundataeque apud ipsos cathedrae. Illud enim tantum dicere voluit, ex quo primum tempore dignitas illa conlata est Ecclesie Thessalonicensi, ab ea nunquam fuisse divisam, & sedis illius Episcopum semper ab illo tempore vices apostolicae sedis implevisse. Respiciebat enim ad initia vicariatus, & ad aetatem suam, qua vivebat adhuc ea auctoritas in Episcopo Thessalonicensi.

IX. Denique Iustinianus Imperator cum prima Iustinianae antistitem ad eam omnino dignitatem evehere cogitaret quam Thessalonicensis obtinebat in Illyrico, etiam vices apostolicae sedis ei aeterna lege committi à Vigilio Papa obtinuit per sex provincias Illyricanas. Ait enim in Novella constitutione cxxxi. constituere se ut is qui pro tempore fuerit Archiepiscopus primae Iustinianae, habeat semper sub sua jurisdictione Episcopos illarum sex provinciarum, & ut in subiectis sibi provinciis locum obtineat sedis apostolicae Romae, secundum ea quae definita sunt à sanctissimo Papa Vigilio. Certè sanctus Gregorius vices suas delegans Archiepiscopo primae Iustinianae, ait se id facere *juxta morem*, ut adnotabimus infra. Verutam porro consuetudinem magni momenti

esse in istiusmodi rebus diximus supra, & iterum repetemus in causa Ioannis Episcopi Nicopolitani. Itaque ut ad id redeamus unde digressi sumus, modus agendi quem in hac causa usurpavit Iustinianus satis evincit vicariam Thessalonicensis Episcopi dignitatem fuisse perpetuam, ita ut ille qui Thessalonicensem Ecclesiam pro tempore regebat, eo ipso esset apostolicae sedis Vicarius, cum ad istius exemplum Iustinianus eam praerogativam antistiti patriae suae procuraverit.

C A P V T XXIII.

Synopsis.

I. Inquirenda nunc initia Vicariatus Thessalonicensis, ut scire possimus cuius primum Romani Pontificis beneficio debeatur. Veteres ad Damasum referunt. Recentiores quidam negant; adeo ut inventus sit qui Nicolaum primum argueret mendacij.

II. Referuntur verba Nicolai, simulque docetur locum ejus esse corruptum ac mutilum.

III. Auctoritate etiam Ioannis VIII. confici potest initia Vicariatus istius referenda esse ad Damasum.

IV. Probatum praeterea ex Innocentio I. qui suppar Damaso fuit.

V. Adversus illorum testimonia opponi potest epistola Siricij, qui vices suas delegans Anyfio, nullam Damasi mentionem facit. Praeterea Leo I. repetens initia istius Vicariatus, à Siricio incipit, omisso Damaso. Sed controversia illa facile componitur, explicato loco Leonis.

VI. Frustra se torquent qui quarunt utrum Acholius Illyrici Primas à Damaso constitutus fuerit ante Concilium Aquileiense. Ratio Hallerij ut ostendat eum Damasi Vicariatu ornatum non fuisse anno 382.

I. **S**VPERATIS tandem tot difficultatibus quibus obscuratus erat vicariatus Thessalonicensis, inquirenda nunc sunt initia ejus, ut sciamus cuius primum Romani Pontificis beneficio tantam auctoritatem deberent Episcopi Thessalonicenses. Negotium illud antiqui Pontifices uno verbo definiunt, eam liberalitatem referentes ad Damasum, cujus tempore Acholius & Anyfius Thessalonicensem cathedram tenuerunt. Contrà, recentiores nonnulli, cum viderent non extare Damasi rescripta de vicariatu Episcoporum qui apud Thessalonicam fuerunt illa aetate, illum negarunt istius rei auctorem fuisse; quinimo inventus est qui Nicolaum primum argueret mendacij, initiaque vicariatus istius referret ad Bonifacium Papam istius nominis primum. Aliter & hi & iste sensissent, si durassent in hac ultima beatissimi seculi tempora, vidissentque editas ex archivo seu bibliotheca sedis apostolicae epistolas illas veterum Pontificum quas commemorat Nicolaus, inventas à clarissi-